

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. VIII. Sítne hæc Dei in rebus poßibilibus complacentia etiam de
decretis conditionatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

V. Obijciunt aliqui primò: bonitas, quæ in creaturis possibilibus relictet, non est infinita; ergo non potest Deum ad earum amorem necessitare. Respondetur, infinitam, seu summam bonitatem solum requiri, ut quis ad amorem alicujus efficacem necessitetur, non ad inefficacem, & simplicem tantum complacentiam. Quamvis autem hæc complacentia in creaturis possibilibus sit Deo necessaria, non tamen illum cogit ad eas producendas, sed solum complacet in bono illo, quod in prædicatis earum possibilibus relictet, ut factè præcedente declaratum est. Unde idem existimo de creaturis existentibus: quamvis enim Deus liberè eas producat, posito tamen quòd produxerit, necessariò in earum existentia, inefficaci, hoc est, simplici amore complacet, non minus quam in possibilitate.

VI. Obijciunt secundò, hinc sequi, Deum æquè amare creaturas possibilis, ac seipsum; amor namque Dei erga seipsum est tantum inefficax; Deus siquidem, cum necessariò essentialiter existat, capax non est amoris efficacis, utpote qui semper ad effectum tendit rei illius, ad quam terminatur; ergo si Deus necessariò amet creaturas possibilis, æquè illas amabit ac seipsum. Respondetur tamen negando sequelam; quantumvis enim Deus necessariò complacet in creaturis possibilibus, sicut in seipso; complacentia tamen Dei erga seipsum est virtualiter efficacis, ita ut si Deus non haberet existentiam, & penes ipsum esset eam sibi tribuere, ex vi hujus complacentiæ illam tribueret: quod secus contingit in complacentiâ de creaturis possibilibus, quæ & formaliter & virtualiter est inefficax: de facto enim cum hac de illis complacentiâ stat negatio existentie in infinitis creaturis, quas Deus non produxit, nec unquam producat.

Amor Dei erga seipsum, sit virtualiter efficacis.

VII. Obijciunt alii tertio apud P. Herice citatum num. 7. Deum in creaturis possibilibus reperire aliquam rationem mali, respectu namque Dei, inquirunt, sunt mala; obstant enim quo minus Deus sit unicum ens possibile: unde ob hanc rationem mali, amor Dei erga creaturas hæc retardatur, & non est necessarius. Sed contra: nam, ut rectè P. Herice num. 8. hinc sequeretur, Relationes aliarum duarum Personarum in divinis Patri aeterno esse malas, cum in causâ sint, cur Pater solus non sit Deus, & Persona divina. Dico itaque tantum abesse, ut creaturæ possibilis sint Deo mala; ut bonæ potiùs sint respectu illius, conducunt siquidem ad liberalitatem, ac misericordiam, aliæque attributa ostendenda. Addo, si non essent creaturæ possibilis, Deus non solum non esset unicum ens possibile, sed nec omnino ens possibile, utpote qui, ut supra, & Disputatione sextâ Physicorum ostendit, dicit Relationem transcendentalem ad creaturas, siquæ, iis implicantibus, implicaret.

VIII. Nec etiam urget, quod ex eisdem loco citato affert P. Herice, Deum scilicet in unione Hypostaticâ rationem aliquam mali, sibi quæ disconveniens invenire, quòd nimirum per illam fiat, ut non sit in unica naturâ divinâ singularis hæc excellentia, eam scilicet solam esse dignam, quæ adoretur adoratione latriæ: & ob hanc, inquirunt, causam amor Dei, seu complacentia in unionis hujus possibilitate non est necessaria. Hoc, inquam, non urget; ex unione enim Hypostaticâ nihil decedit de dignitate divinæ naturæ, cui integrum adhuc manet singulare illud privilegium, Dei proprium, videlicet naturâ suâ exigere adorationem latriæ: quod verò ratione naturæ divinæ hoc aliis etiam per participationem communicetur, nihil Dei ex-

Ad varia Dei attributa ostendenda, iurât creaturæ possibilis.

Ex unione Hypostaticâ non recedat, Deum non amare necessariò creaturas possibilis.

cellentia detrahit, sed ejus potiùs dignitatem, & eminentiam commendat.

Quæres, utrùm Deus amet etiam impossibilia? Certum est, Deum non ea amare amore propriè dicto, cum nullum iis velit bonum. Imò existimo, in ipsis præcisè quoad prædicata illa impossibilia spectatis, Deum ne quidem habere simplicem complacentiam; cum nihil in se habeant aptum ad gaudium, vel complacentiam terminandam. In quibusdam nihilominus, quæ ad Dei perfectionem quadantenus redundant, ut est impossibilitas alterius Dei, quartæ Personæ in Trinitate &c. complacet Deus: hoc tamen est non tam in eorum imperfectione, quam suâ perfectione gaudere.

IX. Num Deus amet etiam impossibilia.

SECTIO OCTAVA.

An hæc Dei in rebus possibilibus complacentia sit respectu omnium æqualis.

NON procedit præsens quæstio de æqualitate graduâli; Deus enim, substantia cum sit, nullamque insuper, ut supra vidimus, compositionem admittat, diversos intentionis gradus in amore suo habere nequit, sed hic ejus in res omnes affectus est simplicissimus, omni quæ ex parte indivisibilis. Loquimur itaque in præfenti de amore appetitivo; utrùm scilicet Deus magis rem unam appetit, seu affectivè ei adhareat, majore quæ, ut ita dicam, pondere in eam feratur, quam in aliam: & sicut diversas variarum rerum excellentias cognoscendo, Angelum videlicet, hominem, aquilam, formicam &c. magis unam ex his rebus æstimat quam aliam, & juxta cujusque perfectionem, unam alteri præfert, ita utrùm idem sit de amore seu complacentiâ, quam duabus proximis sectionibus, respectu omnium possibilium, in Deo diximus reperiri: utrùm nimirum major esse possit respectu unius objecti, quam alterius.

I. Non est sermo de æqualitate graduâli, sed appetitivo.

Status præfentis controversiæ magis declarat.

Ratio autem dubitandi est; amor quippe Dei, ut proximè diximus, est omnino indivisibilis, idemque planè actus ex parte Dei, quo res qualque nobilissimas & vilissimas, putâ Angelum, & formicam, prosequitur, ergo Deus ex parte suâ omnia amat æqualiter, in eodem enim actu esse nequit inæqualitas, sic enim idem esset inæquale sibi.

II. Ratio dubitandi desumitur ex indivisibilitate actus divini.

Hæc tamen ratio, meo judicio non convincit, & in variis instari potest actibus, tum voluntatis, tum intellectûs, qui quamvis sint in entitate indivisibiles, respectu tamen diversorum objectorum, virtuales habent diversitatem, eumque cui insunt, circa diversa objecta diversimodè afficiunt. Imò in ipsis sensibus hoc cernitur, objecta namque diversissima, ut albedo & nigredo juxta communem Philosophorum sententiam, eadem visione indivisibiliter representantur; indivisibiliter, inquam, esto enim visio materialis tam intensivè quam extensivè sit divisibilis, nulla tamen illius pars est, etiam minima, quæ utrumque hoc objectum, albedinem scilicet & nigredinem non representet, & tamen inæqualiter, multò enim clarior est respectu albedinis quam nigredinis, ut constat. Quod adhuc clarius cernitur, si duo vel plura objecta inæqualiter distantia, eodem actu represententur; in hoc enim casu, quod vicinius est, clarior per actum illum videtur, quam objectum remotius.

III. Albus in se realiter indivisibilis, virtualiter multiplex esse potest, respectu plurium objectorum.

Hoc idem contingit in actu intellectûs, simpliciter scilicet apprehensione eorundem objectorum ex hæc

IV.

Variis actus indivisibilibus, representantibus diversis objectis inaequaliter.

Idem actus, certus & incertus.

V. Offenditur, actum entitatis indivisibilem, posse plura inaequaliter amari.

VI. Res interdu perfectiores ad imperfectiores ordinat Deus.

VII. Quo ordine amat Deus res actu existentes.

VIII. An Deus magis praedestinatum amat, quam reprobum.

Varia hac in re tempora consideranda.

ex hac illorum visione orta: eodem enim modo objecta illa representat intellectui, quo visio sensui. Sic idem indivisibilis actus intellectus respectu diversi objecti, esse simul potest intuitivus & abstractivus: visio enim beatifica, per quam in Deo videntur creaturae, respectu Dei clarè visi, est intuitivus, respectu creaturarum abstractivus, ac proinde hac eadem numero visio est multò clarior respectu Dei, quàm respectu creaturarum. Addo ulterius, posse eundem actum intellectus respectu diversorum objectorum esse certum & incertum; in hoc enim nihil involvitur implicantiæ, cum contradicção solùm exerceatur circa idem objectum, ut apud omnes est in confesso.

V. Hinc ergo infero, quòd actus, seu amor, quo Deus in possibilia fertur, sit indivisibilis, non obstare quo minus possit per eum res varias amare inaequaliter, unamquamque juxta insitam sibi perfectionem; quòd enim excellentior res quæque est, & in prædicatis essentialibus præstantior, eò est amabilior, aptiorque in qua Deus magis complacet, & amore appetitativo suprâ num. primo explicato, eidem magis, adhaereat. Plus itaque naturali hac complacentiâ, Angelos quàm homines, rationalia quàm irrationalia, res denique omnes, in suo quamque gradu amat Deus, & in eas affectivè propendet, atque ordinem inter illas quandam, ac proportionem servat.

VI. Hinc tamen non sequitur, quin non obstante naturali hoc affectu, rebus omnibus proportionato, possit Deus interdum per alium amorem, hunc ordinem invertere, & res, quas appetitativè magis diligit, ad aliarum rerum minus perfectarum bonum ordinare, & hoc sensu res minus perfectas perfectioribus in amore aliquo modo antepone. Sic ad hominum tutelam Angelos, naturæ dignitate hominibus præstantiores destinat, & ad sphaerarum caelestium administrationem ac motum, Intelligentias. Imò variis etiam rerum sublunarium speciebus singulos Angelos præfici non pauci docent ex Theologis.

VII. Quoad res verò existentes, seipsum inprimis Deus magis, quàm alia omnia diligit: deinde Christum Dominum, etiam ut hominem: mox Virginem Matrem plusquam homines omnes & Angelos, utpote in quam tot, tamque eximia beneficia cumulata ad eò profudit, & in Matrem Dei, quæ dignitas omnem puræ creaturæ dignitatem superat, exevit.

VIII. Quæres, magisne hoc amoris genere Deus prædestinatum amat, an reprobum. Si secundum se, & specificativè spectentur, præcisè scilicet ut duo homines sunt, & juxta prædicata tantum essentialia, amat eos Deus aequaliter; ut sic enim nulla apparet inter eos discrepantia. Sin verò reduplicativè sumantur, & prout prædestinati sunt, aut reprobi, haud dubiè magis amat Deus prædestinatum, utpote cui simpliciter vult majus bonum, gratiam scilicet finalem, & beatitudinem æternam. Tandem, si secundum statum illum considerentur, quem habent dum simul in hac vitâ degunt, magis amare potest reprobum, cum aliquo tempore plus habere gratiæ queat, quam prædestinatus: quò autem plus habet gratiæ, eò est Deo charior, plusque ab illo hoc nomine diligitur.

SECTIO NONA.

Vtrum in Deo dari possit pura omisio. Vbi etiam de decretis conditionatis.

DEUS per scientiam simplicis intelligentiæ multa videt possibilia, ut alium mundum, variasque rerum, tum materialium, tum spiritualium species & individua, quæ tamen de facto non vult unquam producere. Præfens ergo controversia in eo versatur, utrum actu positivo debeat Deus nolle harum rerum existentiam, an possit merè se circa eas habere negativè, nullum scilicet de iis actum eliciendo, sed purè omittendo, positivamque omnem voluntatis in illas, vel earum negationes tendentiam liberè coercendo.

Prima, eaque communis ferè inter recentiores opinio negat puram omisionem esse Deo possibilem, atque quando voluntas divina non vult aliquid esse, hoc non aliter quàm per positivam determinationem, ac tendentiam fieri posse, qua decernit rem illam non producere: ita Valq. 1. p. Disp. 79. cap. 3. Arrubal hic, Disp. 56. num. 10. Erice hic, Disp. 19. cap. 5. Alarcon 1. p. Disp. 3. cap. 5. P. Arriaga 1. p. Disp. 29. num. 23. P. Fran. Vekenus hic, Disp. 24. cap. 3. num. 10. & alii.

Mihi tamen probabilius videtur, puram omisionem, à Deo non esse excludendam, sed integrum ei esse, vel actu positivo nolle rem aliquam existeri, vel merè negativè circa illam se habere, sicque uno vel altero modo hac in parte, suo arbitratu posse Deum procedere. ita sentire videtur Halensis 1. p. q. 34. memb. 4. S. Bonav. in 1. dist. 45. a. 1. q. 2. & alii. In quod etiam non parum propendere videtur Doctor ipse Angelicus, tenentque nonnulli ex recentioribus. In qua etiam opinione esse P. Suarium cum aliis ostendam num. septimo.

Ratio est: pura enim omisio libera, quamvis non eam in se contineat perfectionem, quam habet positiva nolitio, nullam tamen in eo cui inest, arguit imperfectionem: Deo autem, ut suprâ vidimus, non repugnant illa, quæ minorem tantum perfectionem continent, sed illa solummodo, quæ indecori aliquid, aut indecentis in se involvunt. Sic Disputatione vigesima-secundâ, sectione quintâ, num. 6. & sect. 6. num. 4. & deinceps cum aliis diximus Deum se & in creaturis, & ex creaturis cognoscere: qui actus, quamvis non tam perfecti sint, atque actus quo Deus se cognoscit in seipso: admitti tamen in Deo eos posse ostendimus, quod nihil in se indecori contineant. Hac etiam disputatione, sect. 1. cum aliis dixi, Deum se propter creaturas amare posse, esto hic actus non sit tam perfectus atque ille quo sese amat propter seipsum. Addo, quamvis pura omisio non sit tam perfecta, ac nolitio positiva, potestas tamen ad utramque perfectior videtur, quàm potestas tantum ad alterutram, utpote libertas extensivè major.

Secundò probatur: nisi enim detur in Deo pura omisio, sequitur eum actu habere infinites infinita decreta quibus conditionatè statuatur quid in talibus vel talibus rerum diversarum circumstantiis sub omni excogitabili hypothese esset ipse facturus: ut, si creâsem alium mundum, decrevissem incarnari vel non incarnari Spiritum Sanctum: item si tales, vel tales Angelos produxissem, hæc vel illis dedissem auxilia, & infinita hujusmodi, quæ, ut

I. Status quo stionis proponitur.

II. Prima sententia negat puram omisionem dari posse in Deo.

III. Dari in Deo potest pura omisio.

IV. Pura omisio libera nullam in seipso involvit imperfectionem aut indecorum.

Non omni actui in Deo repugnat, quod ratio est ostensa supra per se diffinitum.

V. Si non sit in Deo pura omisio, inferretur in eo erunt decreta conditionata, planè otiosa.

ait